

רב אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי –

רב אשי establishes the משנה like the רבנן, and he queries thus

OVERVIEW

The בני הישיבה¹ queried how we are to understand the משנה of 'וכו' היתה מבעטת וכו'. Does the משנה mean that the צרורות was on account of the בעיטה and therefore only in such a case does he pay a נזק, because it is a תולדה דקרן (but there is no ח"נ for regular צרורות [as סומכוס maintains]), or is the משנה teaching us two separate laws; one if היתה מבעטת it pays a ח"נ (since it is קרן), and also if there were צרורות כדרכה (not through בעיטה) he also pays a ח"נ (like the view of the רבנן). The גמרא challenged this query; how can the משנה follow the view of סומכוס (that there is no ח"נ צרורות), since the סיפא states ח"נ ועל השני ח"נ, but according to סומכוס there is no ח"נ צרורות. The גמרא continued that if we will interpret ועל הראשון ועל השני to refer to ראשון להתזה and שני להתזה (meaning the second and third כלים), this will then resolve the query of רב אשי that סומכוס differentiates between כח (ראשון להתזה) and כח (שני להתזה). The question is how can רב אשי reconcile his query (regarding כח according to סומכוס) and the query of בני הישיבה regarding whether our משנה can follow the view of סומכוס (and maintain that there is a difference between כח and כח). The גמרא answered² that רב אשי explained the query of בני הישיבה to be according to the רבנן and the query is whether לצרורות יש שינוי or not.³ תוספות explains why the גמרא did not choose an alternate explanation.

 תוספות anticipates the following difficulty:

הוה מצי למימר דאם תמצא לומר קאמר⁴ -

The גמרא **could have said** that according to רב אשי the query of the גמרא (whether the צרורות was בעיטה or not) **was asked in an אמ תמצא לומר** manner, meaning-

אם תמצא לומר לאו ככחו דמי מתניתין רבנן היא או סומכוס היא -

¹ It is presumed (by תוספות) that this איבעיא (of בני הישיבה) preceded רב אשי and he was somewhat bound by it.

² This is the view of תוספות. See 'Thinking it over' # 1.

³ The query was not whether the משנה can be following the view of סומכוס for it is discussing שינוי (for then we will need to assume that סומכוס differentiates between כח and כח), but rather the query was according to רבנן; whether the צרורות was כדרכה (but שלא כדרכה it would be חייב a נזק רביע לצרורות (יש שינוי לצרורות) or whether the צרורות was because of the בעיטה (and nevertheless they still pay a ח"נ, since לצרורות). (אין שינוי לצרורות).

⁴ This was, in fact, the manner in which the גמרא previously resolved the contradiction between the query of רב אשי if יש העדאה לצרורות רבא whether לצרורות יש העדאה לצרורות רבא'ל in an אמ תמצא לומר manner; if יש העדאה לצרורות רבא'ל, there is a query whether לצרורות יש העדאה לצרורות רבא'ל.

If you will assume that כחו כח is not like כחו,⁵ we can then query whether the משנה is according to the רבנן or according to סומכוס –

explains the reason the גמרא did not answer in this manner:

אלא עדיפא ליה למיבעי ביש שנוי ואין שנוי⁶ -

For the גמרא rather preferred that the query of the בני הישיבה according to רב אשי should be whether יש שנוי לצרורות or אין שנוי לצרורות.

responds to an anticipated difficulty:⁷

ונראה דבעיא דלעיל לא היתה אלא אי מתניתין איירי בצרורות כי אורחיה או על ידי שנוי -
And it is the view of תוספות that the previous query of the בני הישיבה was limited only to the question whether the גמרא is discussing normal צרורות (a תולדה דרגל) or through שנוי (a תולדה of קרן) -

ותו לא⁸ -

And there was no more to the query; no mention of the רבנן and סומכוס -

והש"ס הוסיף מדעתו רבנן היא או סומכוס היא -

But the גמרא added on its own to explain the query (of the בני הישיבה) to mean whether the משנה is according to the רבנן or according to סומכוס (but this was not mentioned in the original query of the בני הישיבה) -

ורב אשי מפרש דאיבעיא להו אי יש שנוי לרביע או אין שנוי⁹ -

So רב אשי explained differently that the בני הישיבה queried whether there is a שנוי לרביע נזק or there is no שנוי לרביע נזק.

⁵ The בני הישיבה were querying a hypothetical. If we would assume that כחו כחו דמי is כחו כחו then perhaps the משנה can be according to סומכוס. The advantage of this interpretation is that it avoids the difficulty תוספות discusses shortly (see footnote # 7).

⁶ The way the גמרא established the query, the משנה will go according to the רבנן (who are רבים), which is preferable than to say (perhaps) the משנה is according to סומכוס (who is יחיד). See 'Thinking it over' # 2. [Alternately, the גמרא would rather that we not resolve the query of לא דמי או לא, and we should establish the משנה according to the רבנן (which is always preferable), where the query will be whether יש שנוי לצרורות. In this way none of רב אשי's queries are resolved (even hypothetically), and the only assumption is that the משנה is according to the רבנן.]

⁷ How can תוספות say that the query of the בני הישיבה was whether יש שנוי לצרורות or not (and the משנה follows the view of the רבנן), when the גמרא states that the query of the בני הישיבה was whether the משנה is according to the רבנן or according to סומכוס?!

⁸ Therefore רב אשי could interpret the two sides of the query to mean whether יש שנוי לצרורות or not.

⁹ The original query by the בני הישיבה was whether the צרורות of the משנה was through בעיטה (a תולדה of קרן) or it was אורחיה (רגל of תולדה), without clarifying what the two sides of the issue were. The גמרא when it cited this query assumed that it depended on whether the משנה follows סומכוס (then the צרורות must be בעיטה) or the משנה follows the view of the רבנן (the צרורות can be אורחיה). However רב אשי maintains that the גמרא is mistaken and that the בני הישיבה assumed that the משנה is כרבנן and they queried whether the צרורות was בעיטה (and nevertheless he pays a רביע נזק since אורחיה was צרורות) or the צרורות was אורחיה (however if it would be שנוי he would pay only a נזק since יש שנוי לצרורות).

find support for this contention that even though the גמרא makes a statement, it may only be an assumption on part of the גמרא, but not necessarily the view of the original אמוראים (who presented the query).

וכהאי גוונא איכא פרק המקבל (בבא מציעא דף קיב,א ושם דיבור המתחיל אומן) -

And there is something similar to this in פרק המקבל -

גבי בעיא דרב ששת¹⁰ דקבלן עובר בבל תלין¹¹ או אין עובר -

Regarding the query of רב ששת whether one who hires a contractor transgresses the prohibition of בל תלין, or he does not transgress the prohibition of בל תלין; initially the query was presented as עובר משום בל תלין או אינו עובר -

שהוסיף הש"ס לומר אומן קונה בשבח כלי¹² כולי ורב ששת שאלו סתם¹³ -

Where the גמרא added (its explanation of the two sides of the query) **saying, do we assume that a craftsman acquires the improvement of the utensil, etc.;** however **רב ששת was asked this query simply**, without the reasoning of אומן קונה בשבח כלי -

ובהגוזל קמא (לקמן דף צט,א ושם דיבור המתחיל בשליחא) מוכח¹⁴ דמיירי בשליחא דאגרתא:

And in פרק הגוזל קמא it is evident that the ruling of רב ששת (that he is עובר בל תלין) is discussing a letter carrier (where there is no שליחא)

SUMMARY

¹⁰ The query was asked of רב ששת (it was not a query presented by רב ששת).

¹¹ The תורה writes (in יט,ג [ויקרא] קדושים) that בל תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר; an employer may not hold back the wages of an employee overnight. This is referred to as the prohibition of בל תלין. The question of רב ששת is, does this apply only to one who is hired out by the hour (or day), or does it apply (even) to a contractor who is paid for the job, but not by the hour. If a contractor completes his job, will the owner transgress the לאו of בל תלין if he withholds his payment overnight.

¹² If we assume that אומן is קונה בשבח כלי, this means that if for instance a tailor was given material to make a garment, the increase of the value from when it was raw material to becoming a garment; that increase belongs to the אומן (the tailor). When he gives the garment to the owner, it is as if the owner is purchasing from the אומן the value which the אומן owns in this garment. It is therefore similar to a sale and it is not similar to receiving wages, therefore if we maintain אומן קונה בשבח כלי there will be no איסור of בל תלין, since it is a sale and not wages. However if we maintain אין אומן קונה בשבח כלי, then the owner is paying the אומן for his work and he is considered a שכיר and the לאו of בל תלין will apply (since it is not a sale, but payment for work rendered).

¹³ קבלן by בל תלין of לאו there is רב ששת replied that there is

¹⁴ The גמרא there asked since רב ששת maintains there is בל תלין by אומן קונה בשבח כלי, this would indicate that he maintains אין אומן קונה בשבח כלי (can maintain רב ששת). The גמרא concluded that רב אשי (see footnote # 12) and argues with רב אשי. It is obvious from that גמרא that רב ששת responded to a query, which had nothing to do with אומן קונה בשבח כלי (for since רב ששת can maintain אין אומן קונה בשבח כלי, then according to the interpretation of the גמרא he should have ruled there is no בל תלין). We see from here that sometimes the גמרא inserts its own interpretation of a query, which initially was not discussing this issue at all. Similarly here the initial query was only whether the צרורות was אורחיה or כי אורחיה; רב ששת interpreted this query to mean whether the משנה is according to the סומכוס or the רבנן. However, רב אשי maintains that the query was whether לצרורות.

It is preferable to establish the משנה according to a רבים (even if it requires some reinterpretation of the גמרא). Occasionally the גמרא inserts a [controversial] interpretation of a query which the original query did not assume.

THINKING IT OVER

1. תוספות explains that the גמרא's answer was that רב אשי explained the איבעיא of the בני הישיבה in a different manner.¹⁵ Does רש"י understand the גמרא as תוספות does?

2. Why does תוספות write that למיבעי ביש שינוי או אין שינוי ליה עדיפא ליה,¹⁶ when seemingly the answer is that עדיפא ליה that the משנה is according to a רבים and not a יחיד?!

¹⁵ See footnote # 2.

¹⁶ See footnote # 6.